

2018-06-01

R E M I S S V A R



Regeringskansliet
Finansdepartementet
Finansmarknadsavdelningen
103 33 Stockholm

FI Dnr 18-5333

Finansinspektionen
Box 7821
SE-103 97 Stockholm
[Brunnsgatan 3]
Tel +46 8 408 980 00
Fax +46 8 24 13 35
finansinspektionen@fi.se
www.fi.se

finansdepartementet.registrator@regeringskansliet.se

Yttrande över promemorian Nya regler för pensionsstiftelser med anledning av det andra tjänstepensionsdirektivet (Fi2018/01129/FPM)

Sammanfattning

Finansinspektionen tillstyrker i huvudsak promemorians förslag. Det finns dock ett antal frågor där Finansinspektionen anser att det behövs förtydliganden eller ändringar.

Inledning

Promemorians förslag genomför Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2016/2341 av den 14 december 2016 om verksamhet i och tillsyn över tjänstepensionsinstitut (nedan direktivet). I promemorian görs bedömningen att pensionsstiftelsernas särart behöver beaktas i samband med de förslag och bedömningar som följer av direktivet. Finansinspektionen instämmer i denna bedömning. Eftersom pensionsstiftelser kan variera i storlek välkomnar Finansinspektionen även att en proportionalitetsprincip avseende företagsstyrningssystemet införs. Finansinspektionen vill även framhålla att förslagen om företagsstyrningssystem, investeringar och information till de förmånsberättigade innebär att pensionsstiftelserna nu blir föremål för en betydligt mer omfattande och krävande reglering av verksamheten och dess styrning än tidigare.

9.2.2 Aktsamhetsprincipen för investeringar (10 a §)

För genomförandet av artikel 19.1 c i direktivet anges i förslaget till ny 10 a § att de samlade *tillgångarna* i en pensionsstiftelse ska vara *lämpliga* med hänsyn till behoven av säkerhet, kvalitet, likviditet och lönsamhet. I den nu gällande formuleringen i 10 a § tredje stycket används begreppet *placering* av tillgångarna. I direktivet och försäkringsrörelselagen (2010:2043) används begreppet *investering* av tillgångar. Den formulering som föreslås i 10 a §

avviker därmed från såväl den nuvarande formuleringen i 10 a § som direktivets samt försäkringsrörelselagens formuleringar om *investering* av tillgångarna. Av motiven till den föreslagna 10 a § framgår inte klart om någon materiell ändring är avsedd. Om avsikten med den föreslagna formuleringen är att åstadkomma en förändring i sak önskar Finansinspektionen ett förtydligande av motiven för detta. För det fall avsikten med den ändrade formuleringen inte är att åstadkomma någon ändring i sak anser Finansinspektionen att den föreslagna lagtexten bör formuleras på ett sätt som närmare följer direktivtexten. Om möjligt bör hänsyn även tas till hur genomförandet av artikeln kommer att komma till uttryck i den kommande regleringen av övriga tjänstepensionsinstitut.

10.2.1 Allmänna krav på företagsstyrning (11 a §)

I promemorian föreslås att en pensionsstiftelse som tryggar utfästelse om pension till minst 15 förmånsberättigade och för vilka avsättningar har gjorts till stiftelsen ska ha ett företagsstyrningssystem som säkerställer en sund och ansvarsfull styrning av verksamheten (9 a § och 11 a §). I motiven till den föreslagna 11 a § anges även att företagsstyrningssystemet ska uppfylla särskilt angivna krav på riskhanteringssystem, internkontrollsystem, centrala funktioner, styrdokument, investeringsriktlinjer, egen riskbedömning och utläggning av verksamhet. Flera av de specifika bestämmelser som rör företagsstyrningssystemet (11 b – 11 g och 11 i §§) föreslås emellertid göras tillämpliga på sådana pensionsstiftelser som tryggar utfästelse om pension för minst 100 förmånsberättigade samt för sådana pensionsstiftelser som har valt att tillämpa bestämmelserna. Det framstår därför som oklart vad som avses med att företagsstyrningssystemet även för pensionsstiftelser som tryggar utfästelse om pension till minst 15 förmånsberättigade ska uppfylla särskilt angivna krav på dessa system. Kravet på företagsstyrningssystem är nytt för dessa pensionsstiftelser. Enligt Finansinspektionens mening är det därför av särskilt stor vikt att det klart framgår vad som krävs för att uppfylla kraven på företagsstyrningssystemet.

11.4 Information inför anslutning (10 f §)

I förslaget till lagtext hänvisas till hela 9 a §. Hänvisningen i 10 f § bör i stället ske till 9 a § första stycket i enlighet med vad som anges i motiven.

14.3.1 Finansinspektionens tillsynsområden (34 §)

Hänvisningen i 34 § bör begränsas till att avse 10 – 10 d §§, samt den del av 10 f § som rör pensionsstiftelsernas skyldigheter, eftersom arbetsgivarna inte står under Finansinspektionens tillsyn.

14.3.2 Ingripande av Finansinspektionen (35 §)

Enligt 35 § andra stycket 2 ska Finansinspektionen förelägga om rättelse om investeringsriktlinjerna, den egna riskbedömningen och styrdokumenterna inte

längre är tillfredsställande. Eftersom det inte finns något krav på att ge in en egen riskbedömning och styrdokument i lagförslaget, liksom enligt gällande lagstiftning, kan inte Finansinspektionen avgöra om dokumenten har ändrats. Därför bör ordet ”längre” strykas med avseende på dessa dokument.

18.7 Konsekvenser för myndigheterna

Promemorians förslag innebär att Finansinspektionens tillsyn avseende pensionsstiftelserna kommer att omfatta betydligt fler områden än tidigare som kräver kvalitativa bedömningar. Till det nuvarande, betydligt mer begränsade, tillsynsansvaret tillkommer enligt förslaget tillsyn över stiftelsernas riskhanterings- och internkontrollsystem, centrala funktioner, styrdokument, egen riskbedömning, utläggning av verksamhet samt information som ska lämnas till de förmånsberättigade. Vidare föreslås även bemyndiganden att utfärda myndighetsföreskrifter, vars efterlevnad ingår i Finansinspektionens tillsyn, samt att ta emot anmälningar avseende ingångna uppdragsavtal för utlagd verksamhet. De föreslagna bestämmelserna omfattar i huvudsak sådana pensionsstiftelser som tryggar utfästelser för mer än 100 förmånstagare och som därmed omfattas av Finansinspektionens tillsyn. Finansinspektionens tillsynsansvar ökar vidare betydligt i förhållande till det tillsynsansvar som åvilar länsstyrelserna. Det ökade tillsynsansvaret kommer, som konstateras i promemorian, att medföra att Finansinspektionens kostnader för den löpande tillsynen över pensionsstiftelserna ökar.

I promemorian anförs att de föreslagna reglerna avseende investeringar och företagsstyrning uppvisar stora likheter med motsvarande regler för försäkringsföretag samt att Finansinspektionen därför kan samordna tillsynsåtgärder som omfattar pensionsstiftelser med sådana som omfattar andra tjänstepensionsinstitut. Finansinspektionen vill dock framhålla att även om de nya reglerna uppvisar likheter med befintliga regler för försäkringsföretag, måste alltid de särdrag de olika instituten har beaktas i tillsynen. Skillnaderna mellan tjänstepensionsföretag och pensionsstiftelser består bland annat i att det inte är stiftelserna – utan arbetsgivarna – som har pensionsåtagandena, att tillsynen över stiftelserna delas med länsstyrelserna samt att stiftelserna omfattas av en egen lag och utgör en egen associationsform. Enligt Finansinspektionens bedömning innebär bland annat dessa omständigheter att det är svårt att uppnå samordningsvinster i en tillsyn som avser kvalitativa bedömningsunderlag och bestämmelser. Vidare har direktivet ännu inte genomförts i svensk rätt för andra institut som bedriver verksamhet med tjänstepensioner.

Finansinspektionen vill även lyfta fram att den föreslagna regleringen innebär väsentligt ökade krav på pensionsstiftelserna samt att det finns en stor risk att pensionsstiftelserna inte har beredskap för detta. För Finansinspektionen innebär detta att myndigheten kommer att ha ett behov av resurser för att kommunicera de nya kraven samt att arbeta fram en praxis till ledning för pensionsstiftelserna.

Europeiska försäkrings- och tjänstepensionsmyndigheten, Eiopa, har tagit initiativ för att begära in kvalitativ rapportering avseende tjänstepensionsinstitut, vilket även bör omfatta pensionsstiftelserna. Även i detta avseende kommer Finansinspektionens resurser behövas tas i anspråk.

FINANSINSPEKTIONEN

Martin Noréus
Tf. Generaldirektör

Johanna Borg
Senior jurist